

INTERVIEW Ad Corten uit Uitgeest correspondeert met IS-vrouwen

Brieven uit de terrorismevleugel

Gepensioneerd visserijbioloog Ad Corten (79) uit Uitgeest correspondeert met IS-vrouwen die gevangen zitten op de terroristenafdeling (TA) van de penitentiare inrichting (PI) in Zwolle. Wat drijft hem? Waar schrijven ze over? En hoe gaat hij thuis om met het spanningsveld?

Dennis Mantz
d.mantz@medihuis.nl

Uitgeest ■ Een stapel post ligt op de eettafel in de woning van Ad Corten. Met op de achterkant van de enveloppen de afdruk van een stempel die gebruikt wordt door de zwaar bewaakte gevangenis (PI) in Zwolle. Naast de enveloppen ligt een gele ordner met kopieën van de brieven die de Uitgeester zelf stuurde naar de IS-vrouwen. Hij zegt erover niet alleen te willen strijden voor hun rechten, maar ze ook hoop te willen geven. In iedere enveloppe die hij frankiert, stopt hij een zelfgemaakte bloemenfoto. Eens in de paar weken zoekt hij de vrouwen ook op in Zwolle.

Een passage uit de brief van Ad Corten (gedateerd op 3 september 2023) aan IS-vrouw *Ceyda op de TA in Zwolle, in aanloop naar de rechtszaak:

"We zullen naar je zwaaien vanaf de publieke tribune (wij behoren intussen tot het vaste meubilair van de rechtszaal). Ik hoop dat je je niet al te nerveus maakt voor de zitting. De afgelopen keren dat ik erbij zat, waren de rechters erg vriendelijk en deden zij hun best om de verdachte (want dat ben je dan) op haar gemak te stellen."

Smileys

De vrouwen - die door de Nederlandse overheid in 2021 en 2022 met hun kinderen uit Syrië werden teruggehaald - schrijven Ad Corten handgeschreven brieven terug vanuit de TA. Meestal op rasterpapier. Met pen. De een met een fijnbesnaard handschrift, de ander wat slordiger. Met hier en daar wat taalfouten. Getekende smileys zijn er ook, net als hartjes en bloemen.

Het gaat in de brieven over onderwerpen die uiteenlopen van de tijd in Koerdische gevangenkampen, zittingen in de rechtbank, trauma's, het gemis van hun kinderen, het regime op de TA in Zwolle, maar ook over oorpijn, tuinieren en het kampioenschap van Feyenoord.

Deze krant heeft de brieven allemaal kunnen inzien, maar citeert er niet uit. De vrouwen mogen direct of indirect geen contact leggen met de pers.

Eerst terug naar 2014: de middel-eeuwse wreedheid domineert het nieuws in de kranten en tv-jour-

naals, waar strijders van Islamitische Staat (IS) oprukken en in rap tempo gebieden in Irak en Syrië veroveren. Niet-gelovigen en afvalligen worden gedood. Op een prominent plein in Raqqa - een stad in het westen van Syrië - worden zelfs afgehakte hoofden tentoongesteld door ze op de punten van de hekken of palen te steken. Beelden die niet van het netvlies zijn weg te poetsen.

In die gebieden verblijven ook de zogeheten Syriëgangers. Sommigen zijn er dan al een tijd, die als 'vrijheidsstrijders' willen bijdragen aan de val van dictator Assad. Anderen zijn er met andere motieven, zoals het stichten van een kalifaat, uitsluitend voor gelovige moslims. Vrouwen en kinderen reizen in die tijd met hun mannen mee. Of ze achterna. Andere vrouwen worden zelf gerekruteerd. De Syriëgangers komen ook uit Nederland.

Als de overheersing van IS in de gebieden ten einde is, komen de vrouwen en kinderen terecht in Koerdische kampen in Syrië. Uiteindelijk, na een periode van lang beraad en rechtszaken, haalt Nederland tientallen vrouwen en hun kinderen in 2021 en 2022 terug. Ze worden bij aankomst verdacht van het deel uitmaken van een terroristische organisatie. Ad Corten vindt echter dat hiermee hun rechten met voeten worden getreden. Waarover later meer.

Nazi's

Laat er geen misverstand over bestaan dat Corten ook gruwelt als

Hij stuurt een bloemenkaart mee.

de beelden van IS in 2014 de wereld overgaan. „Verschrikkelijk”, verzucht hij. „Ik vergelijk het met de nazi's uit de Tweede Wereldoorlog. Een graadje erger zelfs. Toen ik de beelden voor het eerst zag, dacht ik: hoe meer bommen er op IS-strijders vallen, hoe beter.”

Om beter te begrijpen waarom hij zich is gaan inzetten voor de vrouwen, moeten we terug naar het najaar van 2019. Naar een moment van 'verminderde toerekeningsvatbaarheid', zo schetst hij zelf. „Het is een wat merkwaardig verhaal, maar tijdens het uitbaggen van een slootje bij de moestuin, kreeg ik waterdruppels in mijn gezicht. Dat leidde tot een bacterie-infectie; de ziekte van Welp. Een levensgevaarlijke ziekte. Heel zeldzaam ook. Vier dagen lang lag ik op de intensive care. Ik kreeg de meest heftige hallucinaties. Na afloop had ik het gevoel dat mijn hersens gereset waren, teruggezet naar de fabrieksinstellingen. Ik vond de wereld fantastisch en ik had een heel scherp gevoel voor goed en kwaad.”

Dromen

Na veertien dagen zonder nieuwsconsumptie, zapt hij thuis naar het acht uur journaal. Hij ligt languit op de bank. Het eerste nieuwsitem gaat over het terugbrengen van de maximumsnelheid op de snelweg. „Prachtig, dacht ik nog. Daarna volgde het nieuws dat de regering van de rechter IS-kinderen moest terughalen uit Syrië. Nog mooier. Ik dacht dat ik droomde en vroeg mijn vrouw om in mijn arm te knijpen om te controleren of het

Ad Corten

Ad Corten (79) is een gepensioneerd visserijbioloog. Voorheen zette hij zich in als klimaatactivist voor Milieudefensie. Sinds het najaar van 2019 zet hij zich - met een aantal mede-actievoeders - in voor de belangen van IS-vrouwen en hun kinderen.

Voor meer informatie over de strijd van Ad Corten: <https://kinderenteruguitkalifaat.nl/>

Ad Corten: „Iedereen dacht dat ik gek was geworden.”

„Ik vergelijk de daden van IS met de nazi's uit de Tweede Wereldoorlog. Een graadje erger zelfs

„We hebben toch ook nooit de echtgenotes van criminelen als Willem Holleeder aangeklaagd vanwege het smeren van hun boterhammen?

minelen als Willem Holleeder aangeklaagd vanwege het smeren van hun boterhammen? En in de Tweede Wereldoorlog hebben we toch ook niet de echtgenotes van Duitse kampbeulen gevangen gezet, omdat die eten gekookt hadden voor hun man? Als we onszelf niet aan de rechten van de mensen houden, dan gaat er iets mis.”

Maar misschien zégen ze alleen maar dat ze slechts piepers hebben gebakken... Houdt u er rekening mee dat ze u niet het hele verhaal vertellen?

„Natuurlijk wel. Soms zijn er ook wel tegenstrijdigheden in de verhalen te horen. Maar het gaat er om dat je dat wel moet kunnen aantonen. En dat hebben ze nog bij geen enkele vrouw kunnen doen.”

Waarom bent u deze vrouwen gaan schrijven?

„Om ze te laten weten dat niet héél Nederland ze als monster ziet. Want dat gevoel hebben ze zelf vaak wel. Als ze naar de tv kijken en de kranten lezen. Dan zien ze alleen maar dat ze gedemoniseerd worden. En dat is geen leuk gevoel.”

Wat zeggen ze daarover?

„Ik merk dat het ze cynisch maakt. Dat ondermijnt hun vertrouwen in de rechtsstaat. En dat gevoel dragen ze ook over op hun kinderen. Die ze maar eens in de zes weken mogen zien. De kinderen snappen ook al niet waarom hun moeder in de gevangenis zit. Want zij hebben hun moeder niemand zien ver-

moorden of iemand zien slaan. Dus die moeders die daar als zware criminelen behandeld worden, die zo iets heeft op die kinderen ook een raar effect.”

Wat zegt u dan tegen ze?

„Dat het feit dat zij onrechtvaardig behandeld worden, geen reden mag zijn om hun vertrouwen in de Nederlandse rechtsstaat te verliezen.”

En u stuurt een bloemenkaart mee. Met een lach: „Ja, dat ook. Ik zet er dan op de kaart ook vaak bij wat voor bloemen het zijn en waar ze vandaan komen. Dat is mijn afwijking als bioloog. De kaart wordt gewaardeerd, maar als ik ze spreek dan zeggen ze over de biologische beschrijving: 'Laat die onzin alsjeblieft maar achterwege'.”

Wat voor vrouwen zijn het die u schrijven?

„Ze zijn heel divers. Zo ken ik iemand die in het loverboyscircuit heeft gezeten. Met weinig tot geen opleiding, zeer beïnvloedbaar ook. Maar daar tegenover staan ook vrouwen die heel intelligent zijn. Met hbo-diploma's en het vermogen om zich hartstikke goed uit te drukken. De gesprekken gaan ook over van alles en nog wat. Over zittingen waar ze zich op voorbereiden, maar soms ook over voetbal. Een van hen is groot fan van Feyenoord, haar heb ik nog gefeliciteerd met het kampioenschap.”

Hun kinderen zijn ondergebracht bij pleeggezin en familie. Hoe gaan ze daarmee om?

„Voor de één is het een hel, de ander kan er beter mee omgaan. Door het regime mogen ze in de TA slechts eens in de zes weken hun kinderen zien. Over de gevangenis krijg ik ook verschillende verhalen. Sommige vrouwen stellen dat er best aardige bewakers tussen zitten. Maar andere vrouwen zeggen dat er totaal geen respect is en ze er worden behandeld als IS-terroristen.”

Een passage uit een brief van Ad Corten aan IS-vrouw *Salina op 23 augustus (jl):

"Uit jouw verhalen over de sportprestaties van je zoonje krijg ik de indruk dat die aardig is geaccepteerd door de andere kinderen. Het maken van goals voor je voetbalclub is natuurlijk de beste manier om snel te integreren. En je dochter die laatst een beetje gedeprimeerd was; heeft die al nieuwe vriendinnen gemaakt op school? Ik kan me voorstellen dat het voor de kinderen toch pijnlijk is om tegenover klasgenootjes te vertellen dat ze niet bij hen thuis kunnen komen spelen. De enige oplossing is dat ze zo snel mogelijk in een huis komen te wonen met hun eigen moeder, net als hun klasgenootjes!"

We kunnen wel stellen dat het een precar onderwerp is. Hoe gaan uw familie en vrienden om met uw strijd voor de IS-vrouwen?

„Mijn broer en zus willen er absoluut niet over praten. Die vinden het echt absurd. Dus ja...”

Snapt u dat?

„In het begin dacht ik wel van: Jullie zijn allemaal gek. Want na-

tuurlijk moet je die kinderen terughalen! Dat is logisch. Maar naarmate ik hier langer mee bezig ben, begin ik steeds meer te begrijpen waar hun afkeer vandaan komt. En dat het gaat om zo'n sterke, psychologische barrière. Daar kunnen ze bijna niet doorheen breken.”

„Bij het CDA was het soms ook lastig, de partij waar ik lokaal ook actief voor ben. In het begin wilde niemand erover praten. Nu heb ik hier in de plaatselijke afdeling zo'n vijf mensen die vierkant achter mij zijn gaan staan. Een paar van hen wil er nog steeds pertinent niet over praten. Die zeggen: Nee, die vrouwen hadden nooit teruggehaald mogen worden.”

Wat voor invloed heeft dat op u?

„In het begin dacht iedereen dat ik gek was. Maar ik heb gelukkig een dikke huid. Ik heb ook nooit een seconde meer getwijfeld of ik hiermee door zou moeten gaan. Steeds meer mensen schuiven mijn kant op. Ook mijn vrouw die in het begin sceptisch was, is onlangs al mee geweest naar Zwolle. Zij gaat dan een dagje shoppen, zodat we allebei een mooie dag hebben.”

Wat gaan we de komende tijd nog merken van uw strijd?

„Ik ben met een paar advocaten aan het kijken of we die hele tententie op de terroristenafdeling niet ter discussie moeten stellen voor deze vrouwen. De vrouwen worden op de TA aan veel meer beperkingen onderworpen dan gewone gedetineerden die bijvoorbeeld iemand vermoord hebben. Dat is volgens mij in strijd met de wet. Er mag geen extra straf worden opgelegd bovenop de vrijheidsbeperking. En dat is wel wat er gebeurt op een TA. Verder ga ik zaterdag op het CDA-congres een resolutie indienen om de partij te bevelen om haar steun aan dit beleid te stoppen.”

Corten is tevens een actie gestart om alle teruggekeerde kinderen plus begeleiders een jaarabonnement te geven op een dierenpark. „Dat doen we om de kinderen wat op te vrolijken in deze moeilijke tijd waarin ze hun moeder missen.”

*Ceyda en Salina zijn gefingeerde namen.

FOTO JIFOTO/VINCENT DE VRIES